

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра державного управління, документознавства та
інформаційної діяльності

06-14-129М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

та завдання для практичних занять з навчальної дисципліни
«Методологія наукових досліджень»
для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за
освітньо-професійними програмами «Державна служба»,
«Місьцеве самоврядування» спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано
науково-методичною радою
з якості ННІЕМ
Протокол № 3 від 23.02. 2021 р.

Рівне – 2021

Методичні вказівки та завдання для практичних занять з навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійними програмами «Державна служба», «Місьцеве самоврядування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Антонюк О. Р. – Рівне : НУВГП, 2020. – 17 с.

Укладач: Антонюк О. Р., д.е.н., доцент, професор кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності.

Відповідальний за випуск: Тихончук Л. Х., д.н.держ., доцент, завідувач кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності.

Керівник групи забезпечення
д.н.держ, доцент

Тихончук Л. Х.

ІД перевірки: 1006572360 від 16.02.2021

ЗМІСТ

1. Загальні положення вивчення навчальної дисципліни	3
2. Планування та організація вивчення навчальної дисципліни.....	4
3. Тематичний зміст навчальної дисципліни.....	7
4. Список основних рекомендованих джерел до вивчення навчальної дисципліни	16

© Антонюк О. Р., 2021

© НУВГП, 2021

1. Загальні положення вивчення навчальної дисципліни

Дисципліна «Методологія наукових досліджень» вивчається студентами денної та заочної форм навчання спец. 281 «Публічне управління та адміністрування» згідно освітньо-професійної програми.

Дана дисципліна акцентує увагу на формуванні теоретичних знань щодо методології, методики та організації наукових досліджень та практичних навичок здійснення наукових пошуків у сфері публічного управління та адміністрування органів державної влади та місцевого самоврядування, апробації та напрямків впровадження наукових результатів у практику діяльності органів влади.

Метою дисципліни є: формування системи теоретичних знань з методології наукових досліджень, формування навичок здійснення досліджень у сфері публічного управління та адміністрування органів державної влади та місцевого самоврядування за допомогою сучасних методів і прийомів за умов академічної доброчесності, навичок правильно оформлювати результати досліджень, здійснювати їх впровадження у сферу професійної діяльності.

Після вивчення дисципліни здобувач вищої освіти отримає компетентності та програмні результати навчання:

- знання теоретичних та прикладних засад вироблення й аналізу публічної політики;
- вміння розв'язувати задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми;
- використовувати сучасні статистичні методи, моделі, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач публічного управління та адміністрування;
- здійснювати ефективне управління інноваціями;

- планувати і здійснювати наукові та прикладні дослідження у сфері публічного управління та адміністрування, включаючи аналіз проблематики, постановку цілей і завдань, вибір та використання теоретичних та емпіричних методів дослідження, аналіз його результатів, формулювання обґрунтованих висновків;
- навички здійснення публічних наукових комунікацій.

2. Планування та організація вивчення навчальної дисципліни

Робота здобувачів під час вивчення навчальної дисципліни «Методологія наукових досліджень» включає такі форми:

- опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу;
- вивчення окремих тем і питань, які передбачені для самостійного опрацювання;
- підготовка до практичних занять;
- систематизація вивченого матеріалу дисципліни перед контрольними заходами;
- підготовка наукової статті (есе) за програмою дисципліни;
- підготовка доповідей та участь в наукових студентських конференціях, круглих столах, тощо;
- підготовка та участь в студентських олімпіадах;
- презентація експертної оцінки.

Всі завдання самостійної роботи здобувачів поділяються на обов'язкові та вибіркові, виконуються у встановлені терміни, з відповідною максимальною оцінкою та передбачають певні форми звітності щодо їх виконання. Обов'язкові завдання виконуються кожним без винятку здобувачем у процесі вивчення навчальної дисципліни, вибіркові завдання є альтернативними.

Для досягнення цілей та завдань дисципліни здобувачам потрібно виконувати завдання практичних занять, самостійної роботи, вчасно здати модульні контролю знань. Викладач

проводить оцінювання індивідуальних завдань, самостійної роботи здобувачів шляхом оцінки якості аналітичного дослідження, презентаційних матеріалів та висновків за об'єктом та предметом вивчення, якості підготовки тез, статей, доповідей.

Дисципліна завершується заліком, тому результати складання модульних контролів зараховуються як підсумковий контроль разом з балами за поточну діяльність.

Здобувачі можуть отримати додаткові бали за: виконання рефератів, підготовку тез доповідей за тематикою навчальної дисципліни, участь у конференціях, практичних тренінгах, що підтверджується довідками, сертифікатами з питань публічного управління в органах державної влади та місцевого самоврядування. Тему тез доповідей здобувач може обрати самостійно відповідно до тематичного змісту навчальної дисципліни або за результатами консультування з викладачем. Слід обов'язково повідомити тему дослідження викладачу. Після виконання обов'язкових та вибіркових завдань у встановлені терміни здобувач звітує викладачеві, а набрані ним бали враховуються як кількість балів за поточну успішність в навчальній роботі.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних, індивідуальних заняттях та консультаціях, результати самостійної роботи студентів) проводиться за такими критеріями (у відсотках від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа):

а) 100 % - завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень;

а) 80 % - завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві;

а) 60 % - завдання виконане повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

б) 40 % - завдання виконане частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

б) 0 % - завдання не виконане.

В процесі вивчення здобувачами дисципліни «Методологія наукових досліджень» передбачено наступні види роботи викладача зі здобувачами:

- індивідуальні консультації за графіком, затвердженим кафедрою обліку і аудиту;
- перевірка виконання індивідуальних завдань поточного контролю та модульних контрольних робіт;
- індивідуальні заняття зі здобувачами з метою підвищення рівня їхньої підготовки та розвитку індивідуальних здібностей, результатом яких може бути підготовка наукових доповідей, статей та підготовка для вступу до магістратури.

Самостійна робота здобувача є одним із важливих засобів оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Зміст самостійної роботи при вивченні дисципліни «Методологія наукових досліджень» визначається силабусом дисципліни, завданнями та вказівками викладача. Головною метою самостійної роботи є закріплення, розширення та поглиблення набутих у процесі аудиторної роботи/он-лайн занять знань, вмінь та навичок, а також самостійне вивчення та засвоєння нового матеріалу під керівництвом викладача. Питання, що виникають у здобувачів стосовно виконання запланованих завдань, вирішуються на консультаціях, які проводяться згідно графіку, затвердженого кафедрою державного управління, документознавства та інформаційної діяльності, а також комунікаціями в системі Moodle, засобами корпоративної пошти НУВГП.

3. Тематичний зміст практичних занять

Тема 1. Основи методології і методики наукових досліджень в публічному управлінні

Обговорення теоретичних питань:

1. Поняття науки та наукового дослідження.
2. Напрями сучасного розвитку науки в публічному управлінні.
3. Поняття методології.
4. Поняття про наукові факти.
5. Формулювання наукової проблеми, мети, завдань дослідження, предмету, об'єкту.
6. Характеристика гіпотези та її види.

 Основні терміни і поняття теми: наука, методологія наукових досліджень, методика наукових досліджень, організація наукових досліджень, принципи наукових досліджень, методи наукових досліджень, процес наукового пізнання, складові процесу наукового пізнання, науковий факт.

Практичні завдання та завдання самостійної роботи.

1. Проведіть дослідження поняття «наука». Складіть таблицю під назвою «Дефініції визначення поняття «наука».
2. Відповідно до Закону України «Про наукову та науково-технічну діяльність» відобразіть схематично класифікацію видів наукової діяльності.
3. Враховуючи норми Закону України «Про наукову та науково-технічну діяльність», наведіть об'єкти і суб'єкти наукової діяльності з короткою їх характеристикою.
4. Складіть короткий термінологічний словник основних термінів, що характеризують наукову та науково-технічну діяльність.

5. Відобразить у табличній формі нормативно-правове регулювання наукової діяльності з врахуванням: нормативно-правовий акт, основний зміст документа.

6. Використовуючи матеріали дисертаційних досліджень за спец. 281 «Публічне управління та адміністрування» дослідити наукову проблематику за останні роки. Матеріали оформити в табличній формі.

7. Визначити мету, завдання дослідження, предмет, об'єкт (табл. 1).

Таблиця 1

Формування мети та завдань дослідження

Тема роботи	Мета роботи	Об'єкт дослідження	Предмет дослідження	Завдання дослідження
1	2	3	4	5
Реалізація публічного управління в умовах інституційних змін				
.....				

Тема 2. Організація наукових досліджень в публічному управлінні

Обговорення теоретичних питань:

1. Характер проблемних питань в наукових дослідженнях за спец. «Публічне управління та адміністрування».
2. Порядок визначення проблемних питань публічного управління та адміністрування за темою наукової роботи.
3. Постановка завдань наукового дослідження. Напрями наукових завдань та можливі підходи до їх вирішення. Етапи наукового дослідження.
4. Поняття про емпіричні та теоретичні рівні наукового дослідження.
5. Структура і зміст елементів наукової новизни.

6. Підготовка наукових кадрів за спец. 281 «Публічне управління та адміністрування».

 Основні терміни і поняття теми: проблема, стадії та етапи наукового дослідження, наукове протиріччя, критерії оцінки достовірності результатів, напрями наукових досліджень, завдання наукових досліджень, інформаційні джерела наукових досліджень.

 Практичні завдання та завдання самостійної роботи.

1. Сформууйте у табличній формі відмінності між фундаментальними і прикладними науковими дослідженнями.
2. Сформууйте план кваліфікаційної магістерської роботи за обраною темою, визначте завдання наукового дослідження.
3. Сформууйте етапи наукової діяльності для виконання: кваліфікаційної магістерської роботи, дисертації.
4. Покажіть у табличній формі (табл. 2) види і приклади методів досліджень у наукових дослідженнях з публічного управління та адміністрування.
5. Наведіть у табличній формі види та приклади джерел інформації для наукових досліджень з публічного управління та адміністрування.

Таблиця 2

Взаємозв'язок між метою, завданнями та методами наукового дослідження

Тема	Завдання наукового дослідження	Інформаційна база	Методи дослідження

6. У наукових дослідженнях з публічного управління та адміністрування широко використовують емпіричні експериментальні методи. Наведіть у табличній формі найбільш поширені емпіричні експериментальні методи, їх характеристику та приклади.

Тема 3. Загально-теоретичні основи наукового пізнання та формування теоретичних положень наукової роботи

Обговорення теоретичних питань:

1. Визначення мети теоретичної складової наукового дослідження.
2. Порядок обробки теоретичної та практичної інформації різних джерел походження.
3. Особливості опрацювання положень нормативних документів з публічного управління та адміністрування, державної служби, діяльності органів місцевого самоврядування.

Основні терміни і поняття теми: наукове дослідження, проблема, гіпотеза, парадигма, ідея, принципи наукового пізнання, методи наукового пізнання, фази, предмет наукових досліджень, проблемне питання, види проблемних питань, завдання наукового дослідження, наукова новизна, конструктивна складова наукового дослідження, первинні елементи наукової новизни, результати наукового дослідження, апробація результатів дослідження.

Практичні завдання та завдання самостійної роботи.

1. Обґрунтувати вибрану тему кваліфікаційної роботи, сформулювавши проблему, актуальність, необхідність, основні завдання дослідження та її практичне застосування.
2. Складіть попередній план кваліфікаційної роботи, а також календарний графік термінів написання вступу, основних розділів, висновків та закінчення чорнового варіанту роботи.

Тема 4. Аналітичний та статистичний інструментарій досліджень в публічному управлінні

Обговорення теоретичних питань:

1. Сучасний аналітичний інструментарій публічного управління та адміністрування.
2. Диференціація методів дослідження залежно від поставлених цілей наукових досліджень та інформаційних джерел.
3. Емпіричні методи наукових досліджень.
4. Абстрактно-логічні прийоми дослідження та сфери їх застосування.
5. Особливості та сфери застосування в публічному управлінні та адмініструванні окремих статистичних та математичних методів в аналітичних дослідженнях.

 Основні терміни і поняття теми: анкетування, спостереження, експеримент, експертиза, детерміновані залежності, економічні моделі, групування, екстраполяція, матриця, елімінування, SWOT-аналіз, діаграми, графіки, кореляція, регресія.

Практичні завдання та завдання самостійної роботи.

1. Провести вивчення на підставі матеріалів дисертаційних робіт особливості використання методів аналітичного, статистичного, математичного дослідження.
2. Провести дослідження за обраною темою з використанням кількісних описових прийомів дослідження: середні та відносні величини, ряди динаміки, факторний аналіз, кореляційно-регресійний аналіз, структурні та типологічні групування, графічні прийоми.
3. Здійснити класифікацію видів інформації, що використовується в аналітичних дослідженнях.

Тема 5. Оформлення результатів наукових досліджень

Обговорення теоретичних питань:

1. Викладення висновків та рекомендацій у формі реферату, наукової статті, тез доповіді, звіту про виконану науково-дослідну роботу, кваліфікаційної магістерської роботи.
2. Наукова стаття: структура наукової статті та правила її оформлення.
3. Структура тез доповідей та правила її оформлення.
4. Звіт про науково-дослідну роботу (НДР).
5. Правила оформлення бібліографічних посилань.
6. Академічна доброчесність у наукових дослідженнях: вітчизняний та зарубіжний досвід.
7. Правові аспекти академічної доброчесності та боротьби із плагіатом.

 Основні терміни і поняття теми: апробація, академічна доброчесність, Кодекс честі НУВГП, плагіат, бібліографічний список, бібліографічне посилання, самоциткування.

Практичні завдання та завдання самостійної роботи.

1. У науковій літературі виділяють різноманітні ознаки класифікації інформації. Відобразіть у табличній формі найбільш поширені класифікаційні ознаки видів інформації.
2. Сформуйте список нормативних джерел інформації за визначеною темою наукового дослідження за спец. 281.
3. Відобразіть у табличній формі класифікацію джерел інформації, які можуть бути використані у наукових дослідженнях за спец. 281 «Публічне управління та адміністрування»: тип джерела інформації, характеристика.
4. Пошук джерел інформації для проведення наукових досліджень є одним із ключових етапів наукового

дослідження. Покажіть схематично критерії, що необхідні для пошуку джерел інформації для наукових досліджень за спец. 281 «Публічне управління та адміністрування».

5. Відповідно до тексту статті підготуйте анотацію (на українській мові та англійською).

6. Проведіть систематизацію та порівняльну характеристику спеціалізованих програм для перевірки наукових матеріалів на плагіат, відмінні характеристики та особливості кожної з них.

7. Відобразіть у табличній формі нормативно-правове регулювання академічної доброчесності в Україні та за документами НУВГП: нормативний документ, основні положення стосовно дотримання академічної доброчесності.

8. Провести порівняльну характеристику тез, статей, монографій, колективних монографій (табл. 3). Ознаки порівняння визначити самостійно та вказати в таблиці.

9. Оформіть бібліографічні посилання до наукової статті (іншої праці).

10. Підготуйте розширену анотацію до наукової роботи.

Таблиця 3

Порівняльна характеристика основних видів наукових видань

№ з/п	Критерії порівняння	Тези	Стаття	Монографія	Колективна монографія	Звіт про виконання науково-дослідної теми
	.....					
	.....					

11. Підготуйте тези доповіді за тематикою спец. 281 «Публічне управління та адміністрування».

12. Підготуйте наукову статтю за тематикою спец. 281 «Публічне управління та адміністрування».

13. Схематично показати етапи підготовки наукових статей і тез доповідей.

Тема 6. Впровадження результатів наукових досліджень в публічному управлінні

Обговорення теоретичних питань:

1. Порядок апробації основних елементів наукової новизни. Способи апробації результатів наукового дослідження. Види наукових видань та їх призначення.
2. Розміщення наукових статей і тез доповідей у друкованих та електронних виданнях.
3. Впровадження завершених наукових досліджень у діяльність публічних установ, органів державної влади та місцевого самоврядування. Ефективність результатів наукових досліджень та її критерії.

 Основні терміни і поняття теми: висновки та пропозиції, рекомендації щодо формування висновків, апробація, анотація, тези, монографія, дисертація, колективна монографія.

Практичні завдання та завдання самостійної роботи.

1. Підготувати акт про впровадження матеріалів наукових досліджень з обліку і оподаткування.
2. Провести класифікацію видів наукової новизни в дослідженнях з обліку і оподаткування, навести приклади за матеріалами опрацювання кандидатських дисертаційних досліджень за спец. «Публічне управління та адміністрування».

Тема 7. Організація наукових заходів

Обговорення теоретичних питань:

1. Організація виконання кваліфікаційної магістерської роботи.

2. Організація виконання наукової тематики кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності.
3. Планування науково-дослідної роботи магістрантом.
4. Визначення організаційних етапів конференції, круглого столу, наукового вебінару, семінару.

 Основні терміни і поняття теми: конференція, науковий семінар, симпозіум, міжнародна конференція, стаття, тези наукової доповіді, презентація наукової доповіді.

 Практичні завдання та завдання самостійної роботи.

1. Розробити програму проведення наукової конференції, підготувати інформаційний листок.
2. Які основні етапи проведення наукових конференцій, симпозіумів, «круглих столів»? Охарактеризуйте кожен з етапів, розробіть схему, виявіть відмінності в організації.
3. Організувати «круглий стіл» на тематику наукових досліджень за спец. 281 «Публічне управління та адміністрування».
4. Визначити організаційні етапи виконання магістерської кваліфікаційної роботи.

4.Список основних рекомендованих джерел до вивчення навчальної дисципліни

1. Антонюк О. Р. Ризико-орієнтований підхід у фінансовому контролі як елемент менеджменту публічних організацій. *Вісник Національного університету водного господарства і природокористування*. 2020. Вип. 3 (91). С. 3–13.
2. Антонюк О. Р. Вплив державного регулювання на розвиток ринку аудиторських послуг в Україні. *Стратегія і тактика державного управління*. 2019 (1-2). С. 7–13.
3. Антонюк О.Р. Методологія та організація процесу виконання аудиторських послуг : монографія. Рівне : Вид-ць Зень О., 2018. 440 с.
4. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 р. (із змінами), № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> (дата звернення 23.02.2021).
5. Закон України «Про пріоритетні напрямки розвитку науки і техніки», редакція від 16.01.2016 р., № 848-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14#Text> (дата звернення 23.02.2021).
6. Каламбет С.В. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / С. В. Каламбет, С. І. Іванов, Ю. В., Півняк Ю. В. Дн-вськ : Вид-во Маковецький, 2015. 191 с. URL: <https://pgasa.dp.ua/wp-content/uploads/2017/10/3-1.pdf> (дата звернення 23.02.2021).
7. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін.; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. 607 с.
8. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посібник / О. І. Гуторов; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. Х. : ХНАУ, 2017. 272 с.

9. Методичні вказівки до підготовки, написання та процесу захисту кваліфікаційної магістерської роботи для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» за освітньою програмою «Державна служба» денної та заочної форм навчання. [Методичне забезпечення] / Сазонець І. Л. та ін. Рівне : НУВГП, 2019. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/15693/> (дата звернення 23.02.2021).
10. Місцеве самоврядування : понятійно-термінологічний словник / Сазонець І. Л. та ін. Рівне : НУВГП, 2020.
11. Методичні вказівки до виконання та процедури захисту кваліфікаційної магістерської роботи для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за освітньо-професійною програмою «Місцеве самоврядування» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» заочної форми навчання. [Методичне забезпечення]. / Тихончук Л. Х. та ін.. Рівне: НУВГП. 2020. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/17799/> (дата звернення 23.02.2021).
12. Швець Ф. Д. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2016. 151 с.